

Halachic Life at Extreme Latitudes:

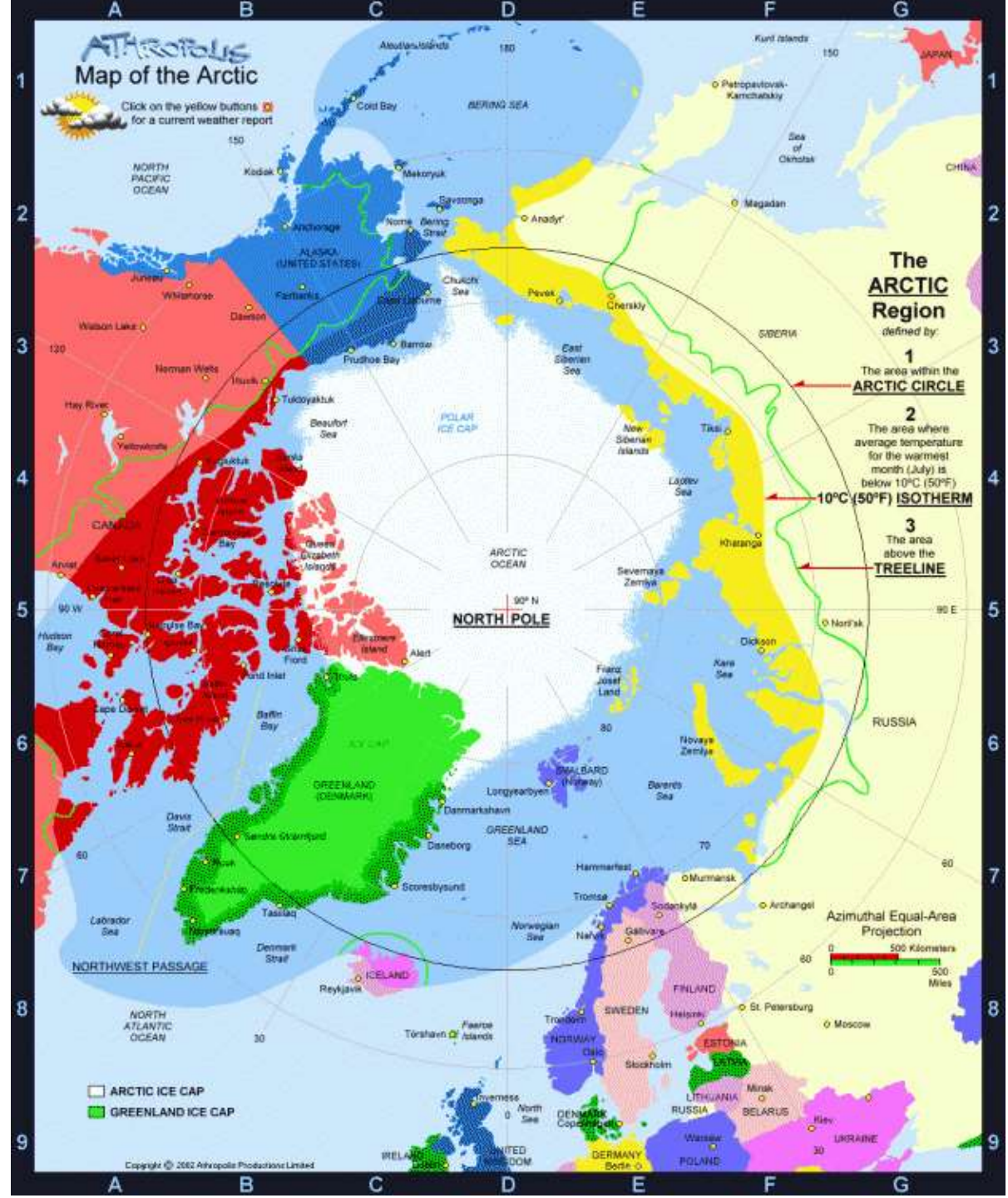
What happens to shabbat
and ritual life if the stars
never come out or the sun
doesn't rise?

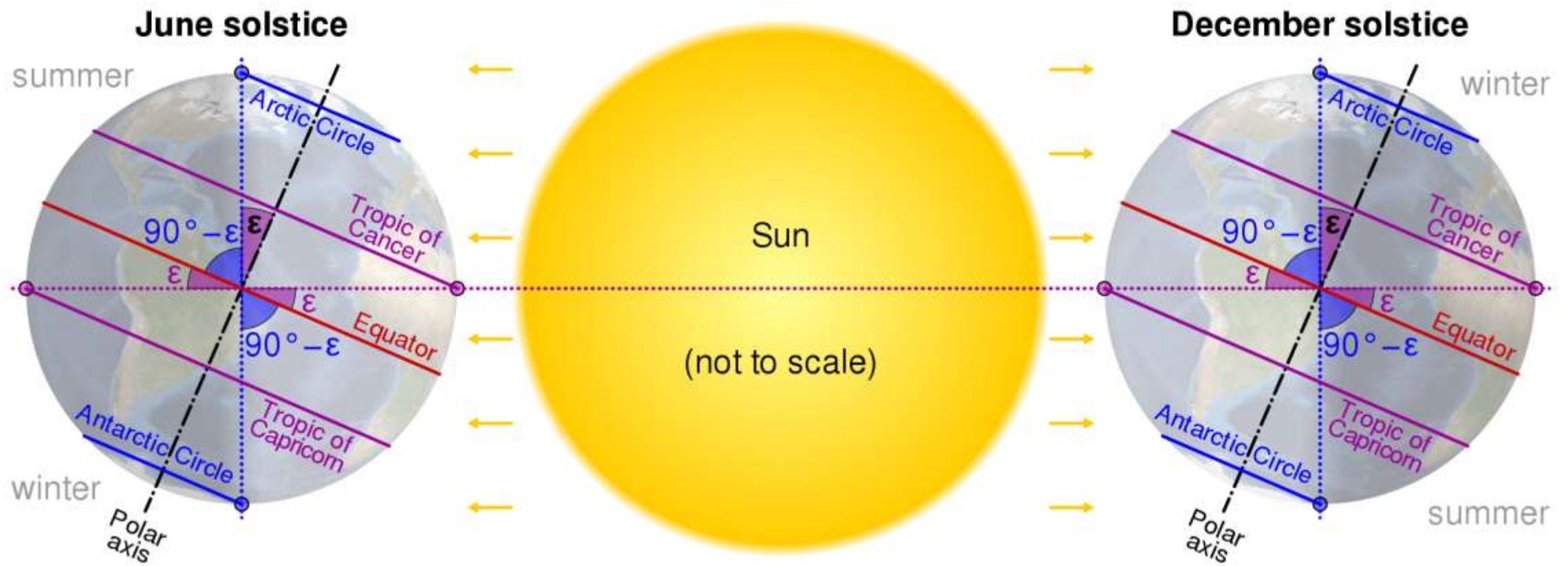
Tyson Herberger
rabbiherberger@gmail.com

Slager Jewish Student Centre
Oxford, England

66°33' - The Arctic Circle

Key issues when there is no *zeit hakochavim* (the stars don't come out)

Without *neitz* (sunrise) / *shkiah* (sunset):

When is shabbat?

When do you daven?

When to perform daytime or nighttime mitzvot

When there is *neitz* (sunrise) / *shkiah* (sunset):

How early can you start shabbat in the summer?

How does havdala work in the summer?

When can you daven maariv?

What is a day again?

בראשית א'ה'

(ה) וַיִּקְרָא אֱלֹהִים | לְאֹרֶךְ יוֹם וְלַחֹשֶׁךְ קָרָא לַיְלָה וַיְהִי־עֶרֶב
וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם אֶחָד: (פ)

Genesis 1:5

(5) And God called the light Day, and the darkness He called Night. And there was evening and there was morning, one day.

שאלות ותשובות סימן מ"ב מ"ג מנחת אלעזר

Chaim Elazar Spira
Munkacser Rebbe
Minchas Elazar
1868-1937

Simply go by sunset – no matter how long in between

Every 7th year is shabbat at the North Pole

אמנם הוא לפליאה נשגבה כי לא נחנאל בשום מקום בשם ורחיל ולא בפוסקים ראשונים ואחרונים מהו דיוק של אותן מקומות לפנין קש ותפלה ובפרט לפנין שבת אם כי כל ר' לא אנוס לאו וידעו כלימות וסיוע השמש וכדור הארץ עד שגם מדינות אמפריקא שכולה חלקי כדור הארץ של כדור אשר הי נפלא משון כל הי גם מחוקרי הפולס (מד שמאלו קאלומסים) ובפרט כי יש שם צרכי חסו טרם להחזיל מלא צוריק (ויקרא דף ר' פ"ב) כי יש שם דיורים גם בחלקי חבל אלו ואלוין פילאין ואלוין תחלון (מכדור). (ועיי' בדברינו בחי' אות חיים מל' חילון סי' כז ע"ק רג) פירו' לא הזכירו ולא השתמשים בשום מקום בשם לומר מה דיוק של המקומות האלו (אם יאיו שם יהודים) הכל כשאין יום ולילה כסדרן כמו ברוב מקומות הישוב.

ובילדותי אמרתי שיש לומר ולהוכיח שהחורס דיבר בכל מקום רק מפרוב ורלי' מהכתוב (בפ' נח) קח וחורף יומם ולילה לא ישנוחו וכלא ית המקומות הכל רבוען הספוסים להארדפאלל שם אין יום ולילה כי השמש חסובת מעיד מל' אלא ודאי דהחורס דיצטרך רק מרוב הכדור של הפולס כי צדוהו כדורו ית יומם ולילה כסדרן ולכאוי יל' מדוע לא נאמר דל' רוב גם מכתוב זה אך יל' אולי חסו יכלל כתוב בדברי אגוד ואין למדון לדבר כלכה ממנו כתוב רוב אסוף או רוב אביב, אולם יל' כמו דאמרינן (בריש ברכות) בשבבך ובקומך בשפה שברא עומדי' אפי' מר' גי' שפות שכן דרך בני מלאכים וכו' ואף שצני' מלאכים כמה מיעוטא דמיעוטא לגבי בני הפולס כולו וסכתוב פיורי מרוב מי' כיו' זמן קימה בשפרי' המיעוטא דמיעוטא קמים או ולא כרוב ויש לחלק בין ארצות החכמים והטובאים ועדיין לעיק' ואכמיל.

וגם יש עוד לוחן סמך לזו והפירס (מפ' נח) מוכי' יום ולילה לא ישנוחו פירש"י. והוא מרחדל מכלל ששנחו כל ימות המצול שלא שמשו המלות ולא ניכר בין יום ובין לילה והקשה במדרי' דלי' מטיבן ידעו מספר הימים שאמר ויסי מקן ארצמים יום ומוד איך ראחם היוגם ששילחם ואיך פרחם בלי אור וחי' בשפתי חכמים דמי' שלא שמשו המלות היוט' שלא היתם חטופה כגלגלים אלא במקום שחי' השמש עומד שם. כי אור כל ידית וכו' אלא חלי כדור כי אור כל יצי' חודש וחלי כדור כי חשך כל יצי' חודש וכו' מכל פי' (והיינו כפי' מה שכול צלר הפסוקי או סדרותי כפת כחיל) אולם מי' שם בשפתי חכמים לחנן איך הי' יודע מספר הימים וחי' שדי' מי' (ואנגנן זיגער) שחי' לו כיון שהחמה הי' זרחת בחלון התיבה. וכו' מציא לדי' גיחוך שבין שלא הי' השמש אלא כי יודעין כלל פי' האנגנן זיגער בלי חטפה

השמש ומה הי' השמש (הזיגער) ככלי או הכרע כלל. ואולי כוננו שחי' או בהתיבה אסר' כמו זיגער שלט פי' ספדער או וואגש וכשנשלטו סכיד שפות דע' שפד' יום א' וכו'. שבידתי צמחי' בצדוכה צמח' פנינים צמחיה' (חלק גי' סי' ל"ט) דאין כל חרש חתח השמש גם המכות ותחבולות המחדשות כבר היו למולמים (ומי' זאנעמייגער אולי בשפות היארו שם זה ולא כלך פי' סימן אל השמש ממכלכו רק פי' ספדער כד'. ודוחק) ופרי' לפי הכי' אולי חשבו סכר שפות גם כשלא כלכה השמש בדרך יום ולילה ידעו פי' (זיגער) מכוה סכ'.

ובחי' אגוד בשער ישעיהו במאמר שפת סיס (לז)

Jacob Emden | 1667-1776 | Altona (Denmark/Germany)
Count 7 days, as if lost in the desert (Shabbat 69)

מור סימן שדמ—שמה וקציעה שעז

צ"ע איך ינהגו היושבים או נוסעים במדינות
הסמוכות לקוטב, שלפי רוב הקורבה, מתארך היום, יש
שיהיה חודש או שני חדשים יום אחד, וכן יותר, עד
שימצא מקום יתארך היום חצי שנה, וכן הלילה חצי שנה,
ותחת הקוטב לא יש יום ולילה כלל אלא כל השנה כולה
הוא בין השמשות שם, לפי שאין באותו מקום עליה
ושקיעת השמש, כי המשוה הוא אופקם, א"כ כיצד יעשו
שם שבת. ונ"ל שיש למנות שם שבעה ימים שוים של כ"ד
שעות שוות שלנו, ומחשב מיום שהגיע לשם, מונה הימים
בשעות, ומקדש שביעי, כדרך שנוכח לעיל להולך במדבר.²

ינהג
שבת
אחד
סריח

Yisrael Lifschitz - Tiferet Israel – in Danzig - 1782-1860

Go by the time of your departure point / where you come from

תפארת

מסכת ברכות - פרק ו

ישראל

מסתפקנא במדינות הצפוניות כמו בעירנו דאנציג או קאפענהאגען ושטאקהלאם וכדומה, ששם בכל חודש יוני ויולי, לילה כאור יאיר, ולכל הפחות גם בחצות הלילה יכול הוא להכיר בין תכלת ללבן, מתי זמן קריאת שמע וציצית, וכמו כן יש להסתפק לענין קריאת שמע של ערבית ותפילה ותענית.

ואמנם בענין חילוק המקומות שבמקום אחד מקדים הלילה לבוא ובאחרת מאחרת לבוא, בכגון הא לא קמיבעיא לי, דבדאי שורת הדין נותן, דכל אדם נידון לפי מקומו ושעתו. אולם עיקר ספקתינו הוא רק במדינה צפונית בקיץ שאין שם לילה ממש כלל, רק נשף ביוני ויולי, מתי יהיה זמן קריאת שמע ותפילה וציצית ושבת.

ולכאורה יש להסתפק גם כן במי שקרה לו שיבוא בקיץ סמוך להנארדפאל [ה"קוטב הצפוני", בלשון אשכנז], ששם יש איזה חדשים רצופים בקיץ יום ממש, ורואים החמה מקפת כל האופק סביב מזרח דרום מערב צפון, והיאך יתנהג הישראלי הבא לשם עם הספנים שהולכים לשם לצוד התנינים הגדולים [וואללפישע", היינו הלווייתנים], מתי זמן תפילתו וק"ש ושחרית וערבית, ומתי ישבות שבתו.

יש לומר שם סימן אחר יש לו, דשם השמש מקיף מכל הארבע רוחות כל כ"ד שעות, אם כן יודע שכל הקפה אחת שתעשה השמש ידע שהוא יום אחד, אם כן אם יבוא לשם לפי חשבונו ביום ראשון, ידע שהקפה השביעית שתעשה השמש הוא יום שבת. ואע"ג שזמן שחרית וערבית שלו לא ידע, ועל ידי זה לא ידע גם כן מתי זמן כניסת וציצית שבת, והיאך יתנהג, אם כפי תושבי אירופה או תושבי אמריקה, הרי ידוע שב' מדינות הללו, אחת מונחת על פני כדור הארץ

מצד אחד, והאחרת ממולה ממש מתחתיה, ואם כן כשמקדשין השבת באירופה הוא תחילת ערב שבת קודש באמריקה, וכשמבדילין במוצאי שבת באירופה הוא שחרית יום השבת באמריקה. ואם זה האדם שבא סמוך לנארדפאל שרואה שמש בגבורתה עם תושבי אירופה וגם עם תושבי אמריקה (שנקודת מקומו בין ב' המדינות האלו) מתי יתחיל ומתי יסיים שבת שלו שם. ואם גם נאמר שנותנים עליו חומרות וקולות המקום שיצא משם, עדיין יש להסתפק, הכי יכול לידע מתי יתחיל ערבית ושחרית של מקום שיצא משם. יש לומר דגם חשש זה אפשר לצדד דייחשב למפרע על פי אחר [שעון בלע"ז] נכונה, באיזה שעה הוא. למשל שיבוא שם בשעה ששית שעל האוהר שלו, והוא לפי חשבונו שעה ששית לאחר חצות יום ראשון, יחשוב עוד ה' פעמים כ"ד שעות או ה' הקפות השמש עד נקודה ההיא, ואז יתחיל למנות ולשבות שבתו כ"ד שעות. ועכ"פ נ"ל שאם עשה או מלאכה אינו חייב מיתה ולא חטאת, דלא עדיף ממי שהלך במדבר ואינו יודע מתי שבת (עי' שבת סט, ב).

ולפי זה, אם יהיו שם ב' אנשים אחד מאמריקה ואחד מאירופה, כל אחד ישמור שבתו לפי המקום שיצא משם, ואין חיוב סקילה וחטאת לשום אחד מהם, מדאין חייבים כן רק מדרבנן.

עוד נ"ל שרשאים להתפלל שחרית וערבית ולומר מעריב ערבים יוצר אור, אע"ג שלהם לילה כיום יאיר, אפילו הכי הם לפי מקומן אומרים כך.

אבל במדינות צפוניות כעירנו וכדומה, עדיין לא ידענו מתי זמן ציצית וקריאת שמע. והקב"ה יאיר עינינו במאור תורתו לשמור ולעשות ולקיים מצוותיו חוקותיו ותורותיו.

Yosef Hayim - Ben Ish Chai

Bagdad | 1835 – 1909

24 hours on the clock, 12 + 12

Teshuvos Rav Pa'alim: Sod Yesharim 2:4:

When the sun is above the horizon for 24 hours or it is completely dark for 24 hours, 6:00 am is to be treated as sunrise and 6:00 pm is to be treated as sunset regardless of the local sunrise/sunset times.

- Some poskim have told me one can take another 'reasonable' shabbat entry/ exit point.
- Some have suggested to hold 25 hours to ensure tosefet shabbat

Hold by the highest/lowest point of the sun
Moshe Sternbuch – London / Jerusalem
Born in 1926

וזמנים

חנוכה סימן קנה

מועדים

קי

סימן קנה

קונטרס בביאור זמן צאת הכוכבים לכל דיני החורה ולג"ח

המתחלף לבד, ולכן באמת אין ליהודי לגור בקביעות במקומות כאלו,
ובמקומות שקרוב לציר הדרומי שאין יום כלל רק לילה נמי הדין
ובזמן שמחקרב השמש הכי קרוב מתחלף היממה, אבל אין יום
במקומות אלו אלא לרגע המתחלף לבד כמ"ש. ולכן אין ליהודי לגור
בקביעות שמה כמ"ש, ודו"ק היטב כי זה ברור לע"ה, ורק אני מסתפק
בענין ק"ש שחלוי בעצם בשכיבה וקימה ולא ביום ולילה, אולי יש
דין ק"ש ביום ולילה גם במקומות אלו ויש למלל בזה אבל אכ"מ (ולכן
אין לגור במקומות אלו, ולחטלה היום מתחלק, עד י"ב שעות שחיות.
ומאו מנתה, ומעריב מתחלל פמון ללילה כד"כ יודא בולשצ'ין

(א) והנה מצאתי באחרונים שחקרו וראו הדין במקום שאין לילה
כלל כשני חדשים והיינו לדברינו כבר אחר ס"ג מעלות, והדבר נוגע
מאד למעשה בזמנינו שעוברים באזורים מקימות אלו, ולמי והתכנית
עוללים לגסוע דרך שמה תרכה מאד, ומצאתי באיזה פוסקים שמונים
שמה תמיד שות י"ב שעות יום וי"ב שעות לילה, ולדעתי ח"ו להקל
להורות כן, ואין לחדש מדעתנו י"ב שעות לילה במקום שאין לילה כלל,
רק במקומות כאלו גלע"ד שהיממה מתחלף לרגע ממש בשעה שהשמש
התרחקה מאד שמתחיל מאד להתקרב, וכל מעת לעת היממה מתחלף
בשעה זו, אבל אין לילה כלל במקומות אלו ויהודי הגר שם מתבטל
מכל מצות החלוטות הלילה ואלו כל עליו

Reviewing our options:

- Sunset to sunset
- 24 hours
 - 6pm to 6pm, or 6pm – but tosefet shabbat
 - Possible leeway to choose alternate 24/25 hour period
- Time of where you come from
 - Or nearest community
 - Or nearest spot with sunset/sunrise
- Highest/lowest point of the sun
- Other options:
 - No Halachic time there (patur from timebound things)
 - Assur to go there
 - Various others

Key issues when there is no *zeit hakochavim* (the stars don't come out)

Without *neitz* (sunrise) / *shkiah* (sunset):

When is shabbat?

When do you daven?

When to perform daytime or nighttime mitzvot

When there is *neitz* (sunrise) / *shkiah* (sunset):

How early can you start shabbat in the summer?

How does havdala work in the summer?

When can you daven maariv?